

TALLINNA EHITUSKOOL

PORTFOOLIO

Mööblirestauraatori eriala

Ann Uus MR21ps
Juhendajad: Sven Aunaste
Margus Sildre
Vesse Jämsa

TALLINN 2023

SISUKORD

KOMPETENTSID JA KOOLI ÕPPEKAVA.....	3
BIIDERMEIERI TOOL.....	5
FUNKTSIONALISTLIK DIIVANILAUD.....	11
KOLME PULGA TOOL.....	15
TEHTUD TÖÖD.....	17

KOMPETENTSID JA KOOLI ÕPPEKAVA

Karjääri planeerimine ja ettevõtluse alused (Põhiõpingud)	Õppekava läbitud
Materjalide juurdelõikus ja õmblemine (Põhiõpingud)	Õppekava läbitud
Mööbli polstri restaureerimine (Põhiõpingud)	Õppekava läbitud
Puidu lõiketöötlemine (Põhiõpingud)	Õppekava läbitud
Puitmööbli restaureerimine (Põhiõpingud)	Õppekava läbitud
Sissejuhatus mööblirestauraatori eriala õpingutesse (Põhiõpingud)	Õppekava läbitud
Intarsia koostamine (Valikõpingud)	Õppekava läbitud
Mööbli pindade vineerimine (katmine spooniga) (Valikõpingud)	Õppekava läbitud
Puidulõigete valmistamine ja parandamine (Valikõpingud)	Õppekava läbitud

TALLINNA EHITUSKOOL

Biidermeieri tooli restaureerimine

LÕPUTÖÖ

Koostaja: Ann Uus
Juhendajad: Sven Aunaste
Margus Sildre
Rühm: MR21ps

TALLINN 2023

BIIDERMEIERI TOOL

Toolsi lugu

Tool on saadud vanavara kaupmehe käest, mille päritolu on teadmata.

Objekti andmed

Nimetus	Biidermeieri tool
Autor	Teadmata
Dateering, stiilimääratlus	19. sajandi keskpaik, biidermeieri stiil
Materjal	Kasepuit. Viimistletud peitsiga. Kattekiht-shellak. Poolpehme polster
Tehnika	Puidulõige ja täispuit keel tappühendusega tool. Toolileeni ülemises osas on puidulõige ja salmiline kasespoon
Mõõtmed (mm)	Toolsi kõrgus 890, laius 410, sügavus 480. Toolsi istme kõrgus 450
Omanik	Sven Aunaste
Tähis	Puudub

Restaureerimisülesanne

Eesmärk on tooli restaureerida ja muuta kasutuskõlblikuks. Teha puitosadele parandused ja valmistada uus polster. Viimistluses ei soovita täielikult kaotada olemasolevaid kasutusjälgi. Viimistlus on osaliselt maha võetud, aga allesjäänud ning analoogide põhjal taastatakse viimistlus.

Objekti kirjeldus ja seisund

	Kirjeldus	Seisund
Puit	Kasepuit	Puit on putukakahjustustega ja hallitusega
Konstruktsioon	Keel tappühendus	Tapipesad ja -keeled on katki ning liimi ühendusest lahti

Viimistlus	Varasem šellaki viimistlus ja peits	Enamjaolt maha lihvitud ja mustusega kaetud
Polster	Poolpehme polster	Puudub

Restaureerimiskava

	Töö	Materjalid ja vahendid
Puidutöö	1. Osaliste tapikeelte ja -pesade parandused 2. Kuivamislõhede kinniliimine ja täitmine 3. Spooniparandus 4. Kõikide pragude ja aukude täitmine 5. Parandustükid erinevatesse kohtadesse	Kasepuit, pimss, kasetolm, lihvpaperid (180, 240, 320), peitel, kondiliim, kasespoon, pahtli sideaine (MS speziallösung), pitskruvid, Jaapani saag
Viimistlus	1. Vana viimistluse määramine, objekti puhastus 2. Objekti uus viimistlus, analoogide ja toolile jäänud viimistluse põhjal	Lemon šellak, Vivacolor <i>Special Clean`i</i> lahusega 1:10, pintsliid, lapp, piiritus, peits (kollane, punane, moepuun, Herdinsi vesipeitsid), hele krunt (värnitsa ja tärpentiini segu 1:1) ja karukeel, näpitsad, tangid
Polster	1. Jute vöö kinnitamine raami külge rist punutisena 2. Tiheda jute paigaldus 3. Meriheina lisamine tihiniitide vahele 4. Hõre juteriie peale 5. Topeltnõelaga läbi õmmelda, pingutada 6. Täita ääred meriheinaga, klammerdada jute 7. Kandi õmblemine 8. Lisada peale kiht heina ja vatiini ühtlustamiseks	Jute vöö, tihe ja hõre jute, linane nõör vedrude paika õmblemiseks, merihein, vatiin, naelad, klambrid (8 cm ja 10 cm), mitkal, suruõhu klambripüstol, kangaliim, nõelad

	9. Kinnitada mitkal	
	10. Lisada pealisriie ja riidepael	

Planeeritavad tööd

1. Ettevalmistus – tooli seisukorra hindamine ja dokumenteerimine
2. Viimistluse tuvastamine – lakijäägi lahustamine piiritusega. Eesmärgiga tuvastada šellaki olemasolu, võeti valge puhas lapp, mis oli piiritusega koos, hõõruti toolileeni, kuhu oli jäänud lakki alles. Kuna lakk lahustus ja lapp muutus kuivades “kangeks” oli teada, et varem oli tool kaetud šellakiga.
3. Toolide puhastamine tolmust suruõhuga ning *Special Clean*’i lahusega. Lisaks puidulõikele piirituse kompress ning mustuse ettevaatlik eemaldamine.
4. Naelte eemaldamine
5. Toolide lahtivõtmine, kui tapiühendused on liimist lahti ja liiguvad.
6. Tapikeelte ja -pesade parandused, parandustükk
7. Kuivamislõhede kinniliimimine ja täitmine. Pimpsi ja krundi seguga täita väiksemad praod, suuremad aga kasetolmu ja pahtli sideainega.
8. Liimijääkide eemaldamine
9. Peitsimine, kruntimine
10. Poolpehme polstri tegemine
11. Lemon šellakiga katmine

Tools puhastamine

Kõigepealt eemaldati suruõhuga suurem osa tolmust. Tugevamalt määrdunud kohad puhastati Vivacolor *Special Clean* lahusega. Suhe veega oli 1:10. Puuvillane lapp niisutati lahusega. Puidulõige immutati piirituse lapiga ja mustus puhastati karukeelega. Koheselt kuivatati puuvillase lapiga. Naelte eemaldamine tangide ja näpitsatega.

Tappide parandused ja parandustüki tegemine

Kuna enamik tappidest olid puruks ja vajasis parandamist, siis parandati nii tapikeeled kui ka tapipesad. Saagides katkised osad Jaapani saega ning lisades uued kasepuidust parandustükid kondiliimiga. Hiljem peale liimimist, töödeldi need peitliga õigesse vormi. Tehti üks parandustükk, sest putukakahjustused olid liiga suured ning puit ei olnud enam vastupidav.

Polstri tegemine

Jute vöö kinnitati klambritega raami külge, rist punutisena. Sinna külge tihe juteriie, kuhu õmmeldi tihiniidid ja nende vahele lisati meriheina. Pingutati niidid, et merihein oleks tugevasti kinni. Hõre juteriie lisati sinna peale ning õmmeldi läbi keskmine osa, pika nõelaga (pitsnõel). Servad ühtlustati meriheinaga. Jute pingutati ja kinnitati 10 mm klambritega. Kandi õmblemine, tervele toolile 2 korda. Sinna peale lisati kiht heina (tihiniitide abil) ja vatiini. Lohud ühtlustati vatiga. Seejärel pingutati mitkal ja kinnitati 10 mm klambritega. Lisati ajastule sobiv pealisriie ja ilupael.

Viimistlemine

Liimijääkide eemaldamine ja putukakahjustustest tekkinud käiguteede, mis olid eelnevalt välja lihvitud, täitmine. Uue parandustüki toonimine ülejäänud tooliga samaks. Algselt prooviti rohekamat peitsi, kuid see ei sobinud varasema tooniga, mis oli punakam/pruunim. Lõpuks kasutati kokku kolme erinevat peitsi: moe pruun, kollane peits ja hele pähkel, mis kanti pintsliga kihiti peale. Sinna peale lisati puuvillase lapiga heledat krunti ning lõpuks lemon šellaki nii puuvillase lapiga kui ka poleerpalliga. Puidulõiked lakiti väikese pintsliga.

Kokkuvõte

Objekt sai puhastatud, parandatud ja ajastutruult viimistletud. Objekti võib vajadusel igapäevaselt kasutada. Omaniku soovil jäid taotluslikult näha puidu pindmised kulumisjäljed.

Soovitused edaspidiseks hoolduseks ja hoiustamiseks

Eset võib kasutada sisetingimustes ja otsese päikese eest kaitstuna. Kui esemele tekivad kasutusest tingituna silma häirivad kriipsud, siis võib parandusi teha toneerides sobiva samas toonis mööbli viltpliiatsiga.

TALLINNA EHITUSKOOL

Funktsionalistliku diivanilaua restaureerimine

ARUANNE

Koostaja: Ann Uus
Juhendaja: Sven Aunaste
Rühm: MR21ps

TALLINN 2023

FUNKTSIONALISTLIK DIIVANILAUD

Diivanilaua lugu

Ümmargune diivanilaud on pärit Vääna suvilast. Omanikuks Toomas Türk. Autor tundmatu, kuid lauaplaadi alla oli kirjutatud “Türk”, mis võib viidata Toomase isa tehtud lauale, aga selle kohta pole kindlaid fakte. Laud on käsitsi valmistatud 1950ndatel, kuna toolil on allumatud sünteetilised lakid. Nüüd on diivanilaud kasutusel majapidamises ning koduloomade poolt näritud.

Objekti andmed

Nimetus	Diivanilaud
Autor	Tundmatu
Dateering, stiilimääratlus	Umbes 1950. aastast, funktsionalistlik stiil
Materjal	Täispuit kase lauajalad ja kant kasespoon, ümmargune lauaplaat kolmekihilisest kase ristvineerist. Vaheplaat on jalgadele kinnitatud metallaasadega. Tumepruun põrandavärv. Katteviimistlus on sünteetiline nitrolakk
Tehnika	Puidulõige
Mõõtmed (mm)	Laua kõrgus 720. Läbimõõt 670. Vaheplaat 490 x 490
Omanik	Toomas Türk
Tähis	Puudub

Restaureerimisülesanne

Restaureerimistöde eesmärk on muuta laud kasutuskõlblikuks. Pealmise ristvineer lauaplaadi ja kandi vahetus, kuna laud on koduloomade poolt näritud ja laua tegemisel on kasutatud väheväärtuslikke materjale.

Objekti kirjeldus ja seisund

	Kirjeldus	Seisund
Puit	3-kihiline kase ristvineerist lauaplaat. Kasepuit	Kant ja lauaplaat kahjustatud, spooni pind samuti
Konstruksioon	Konstruksiooni hoiab koos tapitud jalad. Vaheplaat metallaasadega kinnitatud.	Konstruksioon tugev ja püsib koos
Viimistlus	Värvitud tumepruuniks. Kaasaegne lakk peal.	Lakk ja värv koorub lahti, on kahjustatud

Restaureerimiskava

	Töö	Materjalid ja vahendid
Puidutöö	Vineerplaadi vahetus. Spoonitud kandi täielik vahetus. Parandustükid kahjustatud kohtadele.	Kasespoon, kasevineer, kondiliim, pitskruvid, kasepuit, tikksaag, lintlihv, lihvpaberid 180, 240, 320, peitel, Jaapani saag
Viimistlus	Kõik osad puhastada lakist ja värvist. Värv eemaldada keemiliselt ja mehaaniliselt. Uus peits, krunt, kaasaegne nitrolakk.	Kaapleht ja VivaColor <i>Special Clean</i> , moepruun ja tume pähkli peits (Herdins vesipeits), nitrolakk, karukeel, pintsliid, lapp

Kokkuvõte

Laud sai uue ristvineer lauaplaadi ja spoonitud kandi, kuna oli koduloomade poolt näritud. Laud oli kaasaegsem ja lihtsakoeline. Sellepärast vahetati terve lauaplaat ja spoon välja. Pintsliga kanti kaks kihti peitsi ja kolm kihti nitro lakki (vahelihviga) samuti pintsliga. Originaal metallasadega kinnitati vaheplaat. Laud on kõlbulik igapäevaseks kasutamiseks.

Soovitused edaspidiseks hoolduseks ja hoiustamiseks

Eset võib kasutada igapäevaselt. Vältida kuumade ja liigmärgade asjade lauale asetamist. Hooldada pindu kergelt niiske lapiga ja kuiva lapiga üle tõmmata.

TALLINNA EHITUSKOOL

Kolme pulga tool

ARUANNE

Koostaja: Ann Uus
Juhendajad: Sven Aunaste
Margus Sildre
Rühm: MR21ps

TALLINN 2023

KOLME PULGA TOOL

Toolsi lugu

Tool on pärit Kaasiku talust Raplast. Leitud rehealusest, heinakuhja alt. Autor on tundmatu, aga võib oletada, et tool on talu kunagise omaniku enda tehtud, kuna tooli ühel jalal on jäetud sisse oksakoht ja toolil on näha käsitöö riistade kasutamise jälgi. Tool on tehtud rahvatoolide eeskujul. Praegune omanik on Ann Uus.

Objekti andmed

Nimetus	Kolme pulga tool
Autor	Tundmatu
Dateering, stiilimääratlus	Luterma, juugendi stiil
Materjal	Kasepuit, viimistlus kergelt näha, tool on peitsitud, katteviimistlus vaha
Tehnika	Puidulõige, keel tapiühendused
Mõõtmed (mm)	Toolsi kõrgus 960. Toolsi sügavus ja laius 410. Toolsi istme kõrgus 450
Omanik	Ann Uus
Tähis	Puudub

Restaureerimisülesanne

Eesmärk on tool restaureerida ja muuta kasutuskõlblikuks. Teha puiduosa parandused ja teha uus vineerplaadist iste.

Objekti kirjeldus ja seisund

	Kirjeldus	Seisund
Puit	Kasepuit	Heas korras
Konstruksioon	Keel tapiühendused, vineerpõhi puudub	Tapiühendused liimist lahti, üks tapikeel katki
Viimistlus	Pruunikas peits, lakk puudub	Osaliselt varem maha lihvitud

Restaureerimiskava

	Töö	Materjalid ja vahendid
Puidutöö	Tool kokku liimida ja teha uus vineerplaadist iste, üks tapikeel parandada	Kondiliim, pitskruvid, kase vineerplaat, kasepuit, lintlihv, lintsaag, Jaapani saag, lihvpaberid (180, 240, 320)
Viimistlus	Puhastada keemiliselt vanast viimistlusest. Uus peits ja vaha	Hele krunt(värnitsa ja tärpentiini segu 1:1), hele pähkli peits (Herdinsi vesipeits), lapp, vaha, VivaColor <i>Special Clean</i> , pintsel, ilunaelad, kuumapuhur, haamer, akutrell, puur

Kokkuvõte

Toolile tehti tärpentiini lapiga lahustuvus test. Lapp jäi vahane ehk võib eeldada, et katteviimistlus oli vaha. Tool parandati ja liimiti tervikuks ja lõigati uus vineerplaadist iste. Vineerplaat kinnitati kondiliimi ja ilunaeltega. Kogu tool peitsiti heleda pähkli peitsiga, pintsliga ja lapiga. Kõigepealt lisati lapiga heledat krunti ning hiljem vaha. Kuumapuhuriga anti vahale samal ajal sooja, et ta muutuks vedelamaks.

Soovitused edaspidiseks hoolduseks ja hoiustamiseks

Perioodiliselt, umbes iga aasta tagant, tuleks tool lapiga üle vahatada. Hoida liigniiskuse mõjude eest.

TEHTUD TÖÖD

Vedrupolstri tegemine

Treimine

Puidu lõiketöötlemine

Intarsia

